SA ROSL MILJ O HÄLSOSK SRMH
Bitr. miljö och hälsoskyddschef
Simon Bergroth

KOMMUNSTYRELSEN
2022-11-14

Ny taxa för livsmedelskontrollen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta *Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagstiftningen* daterad den 15 september 2022.
2. Kommunfullmäktige beslutar att *Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagstiftningen* ska gälla från den 1 januari 2023
3. Kommunfullmäktige beslutar att fastställd *Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagstiftningen* ska ersätta tidigare taxa beslutad av Kommunfullmäktige den 10 februari, § 8.

Sammanfattning

Med anledning av förändringar i lagstiftningen som reglerar hur kommuner ska finansiera livsmedelskontrollen föreslås en ny livsmedelstaxa. Förändringarna innebär bland annat att det blir tvingande för kommuner att debitera tillsynsavgifter efter genomförd kontroll.

Jämfört med nuvarande taxa innebär förslaget att alla avgifter inom livsmedelsområdet, undantaget avgiften för registrering av livsmedelsanläggningar, debiteras för faktisk nedlagd tid efter genomförd kontroll.

Timavgiften föreslås med den nya taxan fortsättningsvis vara 1 250 kronor per timme.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 19 oktober 2022.

Ärendet

Regelverket för livsmedelskontrollen har de senaste åren förändrats för att anpassa svensk livsmedelslagstiftning till EU:s kontrollförordning (EU) 2017/625. Utöver begreppsförändringar och förtydliganden gällande kontrollområden innehåller EU:s kontrollförordning direktiv om finansieringen av livsmedelskontrollen.

Regeringen har därför i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter förändrat finansieringsmodellen för livsmedelskontrollen i Sverige. Med den nya förordningen är det inte möjligt att debitera livsmedelsföretag i förskott. I stället ska kontrollavgifterna faktureras efter genomförd kontroll.

Avgiftsuttag kan ske antingen som en fast schablon eller genom debitering av faktisk nedlagd tid. Enligt förordningen ska det nya avgiftssystemet tillämpas senast vid utgången av år 2023.

Den nya avgiftsförordningen

Förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter trädde i kraft den 1 april 2021. Den reglerar hur statliga och kommunala kontrollmyndigheters kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska finansieras. Ikraftträdandet innebar även att förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter upphävdes.

I övergångsbestämmelserna anges att bestämmelserna i den upphävda förordningen får tillämpas till utgången av år 2023.

Förordningen anger även att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen (livsmedelskontroll) ska finansieras genom avgifter.

Avgifter för livsmedelskontroll

I EU:s kontrollförordning (EU) 2017/625 definieras vad livsmedelskontrollen består av och vilka kostnader som ska betalas av livsmedelsföretagen.

Offentlig kontroll är den verksamhet som Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd utför för att kontrollera att aktörer i livsmedelskedjan följer bestämmelserna i lagstiftningen och att de varor som säljs eller på annat sätt tillhandahålls uppfyller lagkraven. Inom begreppet ryms förutom inspektions- eller granskningsmomentet även för- och efterarbetet som hör till en tillsynsaktivitet.

I lagstiftningen finns även begreppet annan offentlig verksamhet. Med det menas andra uppgifter som en kontrollmyndighet utför, till exempel när Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd registrerar en anläggning, fattar beslut, eller utfärdar intyg.

I ett tillsynsärende ska förberedelser, tillsynsbesök och dokumentation av tillsynen ses som offentlig kontroll, medan beslut om åtgärdskrav och uppföljande kontroller av brister är en del av annan offentlig verksamhet.

Avgift för annan offentlig verksamhet som härrör ur kontrollen ska beräknas på samma sätt som avgiften för offentlig kontroll vid anläggningen.

Timavgiftens storlek

Timavgiften ska täcka nämndens kostnader för att genomföra livsmedelskontroll. EU:s kontrollförordning (2017/625) reglerar hur avgifter för livsmedels-kontrollen ska beräknas. Utöver kontrollförordningen gäller även självkostnads-principen i kommunallagen (2017:725). Den skyldighet att ge råd och service som följer av förvaltningslagen (2017:900) kan inte avgiftsfinansieras.

Nuvarande taxa är differentierad. Det innebär att nämnden debiterar livsmedelsföretag med en timavgift på 1 250 kronor för offentlig kontroll och en lägre timavgift, 1 100 kronor, för det som definieras som annan offentlig verksamhet. Differentieringen beror på att det med de tidigare reglerna inte var tillåtet för kontrollmyndigheter att ta betalt för restid vid genomförandet av planerad livsmedelskontroll.

Timavgiften föreslås i den nya taxan vara 1 250 kr för både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och att kostnader för resor ingår i avgiften. En enhetlig timavgift gör kontrollavgifterna mer förutsägbara och transparenta för företagarna.

Vid beräkning av timavgiftens storlek har kontoret utgått ifrån att inga förändringar sker i fråga om de kommuner som ingår i den gemensamma nämnden. Beräkningen bygger även på att den pågående samverkan inom livsmedelsområdet som Täby ingått med Norrtälje kommuns bygg- och miljönämnd fortsätter i nuvarande form med likalydande taxor. Kontoret har i kontakter med Bygg- och miljönämnden i Norrtälje förordat att föreslagen taxa även ska gälla i Norrtälje kommun.

Förändringar i företagens kostnader med den nya taxan

Med nuvarande taxa beslutar nämnden om en fast årlig avgift för varje livsmedelsföretagare. Som underlag används Livsmedelsverkets modell för riskklassning. Nämnden beslutar även om en kontrollfrekvens (antal tillsynsbesök per år) för varje företagare.

De fasta årliga avgifterna som debiteras med nuvarande taxa är schabloner. Brytpunkterna i nuvarande modell innebär ett visst mått av orättvisa då avgiften ett företag betalar kan avvika från nämndens nedlagda kontrolltid. Kortfattat gäller att livsmedelsföretag med låg risk och låg kontrollfrekvens inte betalar för all tid nämnden lägger ner vid tillsyn, medan det motsatta gäller för företag med hög risk och hög frekvens.

Med föreslagen taxa ersätts den fasta årliga avgiften med debitering av faktisk nedlagd tid efter genomförd tillsynsinsats. Kontrollfrekvensen kommer dock inte att ändras. Eftersom tillsynsavgifterna alltid debiteras för nedlagd tid blir följden att avgiftsuttaget blir mer rättvist sett till hela företagarkollektivet.

I tabell 1 redovisas några exempel på hur taxeförslaget förändrar tillsynsavgifterna för olika typer av livsmedelsföretag. För att göra jämförelsen enklare visas i tabellen vilken företagens årliga kostnad förväntas bli med föreslagen taxa. Ett tillsynsbesök tar i snitt fyra timmar vilket med taxeförslaget kommer innebära en kostnad på 5 000 kronor per besök. Av tabellen framgår även kostnaden per år med nuvarande taxa. För föreslagen taxa har kostnaden för ett tillsynsbesök delats med livsmedelsanläggningens kontrollfrekvens.

Typ av anläggning	Kontrollfrekvens	Kostnad/år nuvarande taxa	Kostnad/år föreslagen taxa	Kostnad efter tillsynsbesök
Tobakskiosk	1 gång per 3 år	1 250 kronor	1 667 kronor	5 000 kronor
Pizzeria	1 gång per 1 år	5 000 kronor	5 000 kronor	5 000 kronor
Stormarknad	4 gånger per 1 år	25 000 kronor	20 000 kronor	5 000 kronor

Tabell 1. Exempel på kontrollavgifter med nuvarande taxa och föreslagen taxa

Nämnden kommer under år 2022 att utföra den livsmedelskontroll som företagen betalat för. Kontoret bedömer därför att införandet av en ny taxa inte kommer medföra en kontrollskuld gentemot livsmedelsföretag.

Ekonomiska överväganden

Övergången till efterhandsdebitering kommer medföra att en osäkerhetsfaktor tillkommer när det gäller planering av budget och resurser för livsmedels-kontrollen. Effekterna är dock marginella så länge nuvarande risk-klassningsmodell för att fastställa kontrollfrekvens ska användas.

Livsmedelskontrollens självfinansieringsgrad bedöms inte förändras om föreslagen taxa antas.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Ann-Charlotte Mann
Chef Verksamhetsstöd och utveckling

Bilagor

1. *Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagstiftningen daterad den* 15 september 2022.

2. Tjänsteutlåtande Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, daterat den 30 september 2022

3. Protokoll från Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd, daterat den 17 oktober 2022.

Expedieras

Biträdande miljö- och hälsoskyddschef Simon Bergroth

SRMH